

Norges
vassdrags- og
energidirektorat

Olje- og energidepartementet
Postboks 8148 Dep
0033 OSLO

Vår dato: 16.01.2015
Vår ref.: 201001556-186 ksk/kima
Arkiv: 312/097.7C0
Deres dato:
Deres ref.:

Saksbehandler:
Kirsten Marthinsen.
22 95 92 34 , kima@nve.no

Kroken Kraftverk SUS – Oversender klage på avslag på søknad om Kroken kraftverk i Sykkylven kommune i Møre og Romsdal

Ved NVEs vedtak av 1.9.2014 fikk Kroken Kraftverk SUS avslag på søknad om å bygge Kroken kraftverk i Sykkylven kommune. Kroken Kraftverk SUS klager på avslaget. Vi kan ikke se at det i klagen har kommet frem nye momenter av betydning for vårt vedtak som gir grunnlag for å endre dette. NVE opprettholder vedtaket og oversender saken til Olje- og energidepartementet for endelig avgjørelse.

Om klagen

Den 29.9.2013 mottok Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) en søknad fra Kroken Kraftverk SUS om tillatelse til å bygge Kroken kraftverk i Regndalselva i Sykkylven kommune. Det var søkt om to alternative utbygginger. Etter alternativ 1 var kraftverket planlagt med en fallhøyde på 365 meter. Det hadde en maksimal slukeevne på 1,85 m³/s, installert effekt ville bli 5,49 MW og produksjonen omtrent 17,4 GWh/år. Etter alternativ 2 var kraftverket planlagt med en fallhøyde på 130 meter. Maksimal slukeevne ville ligge på 2,05 m³/s, installert effekt ville bli 2,3 MW og produksjonen omtrent 7 GWh/år.

NVE avslo søknaden om Kroken kraftverk den 1.9.2014. Vår vurdering var at begge alternativ var til så stor ulempe for landskap og friluftsliv at søknaden måtte avslås. I tillegg var den lokale motstanden stor.

NVEs vedtak ble kunngjort 2.9.2014 med tre ukers klagefrist fra søker mottok vedtaket. Kroken Kraftverk SUS påklaget vedtaket via e-post 22.9.2014. Det er klaget i rett tid, jf. forvaltningsloven § 29. Vedtaket kan påklages og klager har klagerett. NVE tar dermed klagen til behandling.

Klagen med alle tilleggsopplysninger er lang, og i dette brevet vil NVE bare gjengi sammendrag og konklusjoner. **Velle grunneigarlag** har følgende sammendrag av klagen i e-post av 22.9.2014:

E-post: nve@nve.no, Postboks 5091, Majorstuen, 0301 OSLO, Telefon: 09575, Internett: www.nve.no

Org.nr.: NO 970 205 039 MVA Bankkonto: 7694 05 08971

Hovedkontor
Middelthunsgate 29
Postboks 5091, Majorstuen
0301 OSLO

Region Midt-Norge
Vestre Rosten 81
7075 TILLER

Region Nord
Kongens gate 14-18
8514 NARVIK

Region Sør
Anton Jenssensgate 7
Postboks 2124
3103 TØNSBERG

Region Vest
Naustdalsvn. 1B
Postboks 53
6801 FØRDE

Region Øst
Vangsveien 73
Postboks 4223
2307 HAMAR

Vi vil herved på det sterkeste, be Olje og energidepartementet omgjøre NVE sitt vedtak, om å nekte konsesjon til bygging av Kroken Kraftverk.

- Prosjektet har ikke så sterk negativ visuell virkning på landskapsbildet som NVE hevder.
- Prosjektet har ikke nevneverdig negativ virkning for friluftsliv
- NVE har ikke tatt hensyn til den tilskitna prosessen som motstanderne har stått for, og virkningene av den
- Ulempene er ikke større enn fordelene i dette prosjektet
- NVE si vurdering av alt 2 er svært mangelfull og inneholder åpenbare feil

Vår underbygging av anken:

NVE legger i sitt avslag til grunn paragraf 25 i vannressursloven, og argumenterer med følgende påstand: «Tiltaket vil ha stor konsekvens for landskap og friluftsliv. Dette tilsier at ulempene ved tiltaket er større enn fordelene, og derfor er ikke kravet i vannressursloven paragraf 25 oppfylt.»

Vi kan ikke se at NVE har synliggjort en tilfredsstillende analyse, som er egnet til å underbygge denne konklusjonen. Ordlyden i paragrafen som NVE benytter, må sies å ha betydelig rom for skjønn og ulike fortolkninger. Vår opplevelse er at saksbehandler ikke synes ha tilegnet seg tilstrekkelig innsikt i prosjektet. Vi mener at avgjørende faktorer har blitt ignorert. NVE som instans burde være forventet å legge til grunn, en grundig analyse for sin konklusjon. Det må være rimelig å forvente, at også sakens forutgående prosess-elementer, som må anses som sentrale byggestener, blir kritisk analysert og rettferdig belyst.

Vår klare opplevelse, er at NVE ikke har tatt innover seg sakens faktiske realiteter. Det er feil at tiltaket har stor konsekvens for landskap og friluftsliv. Det er for oss uforståelig, at et av Norges mest miljøvennlige kraftverk kan bli avvist. Et kraftverk som også har enorm økonomisk betydning for grunneiere og lokalsamfunn.

Med den store minstevannføringen som prosjektet legger opp til, vil ikke landskapsbildet bli endret i den grad som NVE legger til grunn. Elven og fossen vil være godt synlig, også ved minstevannføring. Det er heller ikke elven som er det store blikkfanget fra øverste del av Velledalen. Det er fjellpanoramaet med isbreen som skaper landskapsbildet.

Velle grunneigarlag ettersendte e-post med vedlegg den 23.10.2014. Vedleggene omfatter en vurdering av landskapsmessige forhold, et vedlegg om vannføringsmåling, et om lokal motstand og identitet, et om coandainntak og et med tittelen «*Balanse i Velledalen*». I tillegg er det lagt ved en liste med underskrifter for å omgjøre NVEs vedtak og gi tillatelse til å bygge Kroken kraftverk.

NVE har også mottatt et opprop fra **gardbrukerne på Velle** (22.9.2014), samt to uttalelser med kommentarer til klagen fra gruppa **Vern Regndalen** (2.12.2014 og 5.1.2015).

NVEs merknader til klagen

Kroken Kraftverk SUS ønsker at NVE gir tillatelse til bygging av Kroken kraftverk.

NVE oppfatter at deres ankepunkter er følgende:

- Fossen i Regndalselva er ikke den eneste viktige fossen i området. Elva vil være til dels godt synlig også på lave vannføringer fordi elveløpet er smalt og samler vannet.
- Området som vil bli berørt ved en utbygging etter alternativ 2 er allerede berørt av jord- og skogbruk. Vei til kraftverket vil uansett blir bygd til skogbruksformål, og trenger ikke å inngå i NVEs vurdering. Andre inngrep som er planlagt her (bl.a. hogst) vil bli mer synlig enn kraftverksutbygging.
- Grunneier bør kunne disponere sitt areal som han vil.
- Avslaget til alternativ 2 er tatt på dårlig grunnlag og inneholder feil.
- Mange er imot uten å ha satt seg inn i saken, og det er skapt et urealistisk skremmebilde av prosjektet. Noen har blitt presset til å uttale seg imot.
- Kommunens politikere har lagt fram saken og stemt på grunnlag av feil informasjon og press, og det er påstand om inhabilitet.
- Enkelte av uttalelsene er dobbeltmoralske.
- Det er samlet inn over 500 underskrifter for omgjøring av vedtaket.

Fordelene søker trekker fram ved prosjektet er at det er økonomisk godt og at produksjonen er stor. De mener et kraftverk vil trygge økonomien og sørge for videre gårdsdrift med dyr. Beitedyr bidrar til å opprettholde et kulturlandskap med spesielt biologisk mangfold. Ved at det hindrer gjengroing vil beiting også være viktig for å ivareta forekomst av praktdraugmose. En utbygging med tunnel og coandainntak vil gi skånsomme inngrep. Søker legger også vekt på at det er et politisk ønske om at alle ressurser ved et gårdsbruk skal tas i bruk.

I kommentar til høringsuttalelser har søker foreslått å øke minstevannføringen med 250 l/s (til 720 l/s) i perioden april-oktober. De foreslår også at veitrasé stikkes i samråd med Fylkesmannen for å unngå inngrep i en viktig naturtype.

NVE kan ikke gå inn i en diskusjon om hvilke motiver folk har hatt for å uttale seg som de har. Vi må stole på at folk har satt seg inn i saken og at det de uttaler er det de mener. I vedtaket om avslag har vi diskutert konsekvenser for landskap ved fraføring av vann. Etter vår vurdering har det ikke kommet frem opplysninger som gir grunnlag for å endre vår vurdering av konsekvensene for landskap. Vi vil derfor ikke gå nærmere inn på den problemstillingen, men utdype begrunnelsen knyttet til landskap med tanke på samlet belastning. Før øvrig viser vi til vårt vedtak av 1.9.2014. I tillegg vil vi diskutere nærmere påstanden om at avslag til alternativ 2 inneholder feil, de mange uttalelsene for og imot planene, og tidligere og ny informasjon om biologisk mangfold i utbyggingsområdet.

Søker mener NVE tar feil når vi mener at utbygging etter alternativ 2 vil medføre store tekniske inngrep. De mener også at det er feil at inntaket vil være teknisk utfordrende å bygge.

NVE viser til figur 5.5 i rapporten «Kroken kraftverk, Sykkylven. Virkninger på naturmiljø». Figuren viser et bilde med teksten: «Fra den nederste fossen (kote 200), hvor inntaksdam er tenkt lokalisert ved alternativ 2.» Bildet viser hvitt vann som i stor fart strømmer på sidene av en stor stein i elveløpet. Hvis det skal etableres et inntak her må denne steinen sprenges vekk. Siden vannet har så stor fart vil det også

bli behov for en kanal ut på siden for å roe vannet slik at ikke luft følger med ned i turbinrøret. Søker har rett i at NVE ikke har vært på stedet og sett nærmere på terrenget. Ut ifra bildet og vår erfaring mener vi likevel at det vil bli et utfordrende og plasskrevende inntak. Alle coandainntak krever en samlelum og tørrkammer på siden. Samlekummen lages for å ha noe å regulere turbinpådraget mot, og for å unngå luftbobler. Dette gir relativt plasskrevende installasjoner. Videre ser vi at rørgata er planlagt svært nær elveløpet i bratt terreng. Ut fra kartet ser ut til å være en helling på ca. 30 grader i øvre del av rørgata. Her vil det erfaringsmessig være vanskelig å unngå at masser havner i elva, og arbeid i såpass bratt terreng er vanligvis svært plasskrevende.

Det er politisk enighet om at det skal bygges småkraftverk i Norge, og fordelene er godt kjent. I de fleste saker mottar NVE få uttalelser fra privatpersoner, sjelden mer enn en håndfull. Den lokale motstanden er sjelden stor. Det er hovedsakelig kommuner, andre statlige forvaltningsorganer og interesseorganisasjoner som uttaler seg. Når vi i denne saken har mottatt 124 enkeltuttalelser fra privatpersoner er det for oss et signal om uvanlig stor lokal motstand. Vi har også lagt vekt på at Sykkylven kommune er negative og har innsigelse til utbyggingen. Vi merker oss likevel at det er sendt inn over 500 underskrifter for en omgjøring av vedtaket.

Vi er klar over at det er mange vurderingsaspekter i saken som ikke er kommentert i vårt vedtak. Det er fordi vi mente det fantes noen få, tungtveiende grunner til å avslå søknaden. Vi vil kort kommentere forhold knyttet til biologisk mangfold og naturtyper. Her ser vi også at det har kommet ny informasjon i etterkant som ytterligere styrker begrunnelsen for avslaget.

Det er dokumentert store biologiske verdier innenfor prosjektområdet. Det har vært avgrenset fire verdifulle naturtyper i og nær utbyggingsområdet; nordvendte kystberg og blokkmark (A-verdi), to lokaliteter med gammel lauvskog (en A-verdi og en B-verdi) og kystmyr (B-verdi). I tillegg er det funnet en fossesprutsone med fosseeng (nær truet – NT) ved den øverste fossen. Den rødlistede praktdraugmosen (VU) ble funnet på flere steder, blant annet i naturtypen fosseeng ved den øverste fossen. Ifølge biomangfoldrapporten (Holtan og Larsen, 2013) er arten *«helt knyttet til sterkt oseaniske miljøer i områder med høy til svært høy årsnedbør. Den foretrekker gjerne områder med høye fjell, som i tillegg til å bidra med den høye årsnedbøren også gir en beskyttende effekt mot potensiell uttørring på grunn av skyggeeffekten de gir. Arten hører til de mest fuktighetskrevenne mosesamfunnene på fastmark. Funnene inntil den øverste fossen, bl.a. i den nær truede (NT) naturtypen fosseeng, er spesielt interessante, og mye tyder på at dette er det første funnet i Norge i denne naturtypen. (...) Populasjonen antas å utgjøre omkring to tredjedeler av de samlede forekomstene i Møre og Romsdal. Praktdraugmose er en av seks arter som står på overvåkingsprogrammet til NTNU (Vitenskapsmuseet) i forbindelse med studier av klimaendringer og tekniske inngrep.»*

NVE fikk tilsendt kartet vist i figur 1 fra Fylkesmannen i Møre og Romsdal 17.12.14. Her er det lagt til en naturtyperegistrering – flommarkskog i nedre del av Regndalselva. I tillegg er en tidligere registrert lokalitet, den vestre gammel lauvskog-lokaliteten, justert og utvidet. Flommarkskogen er gitt verdi A fordi den har forekomst av rødlisteart, har god habitatkvalitet, god størrelse og er upåvirket og med et helt intakt flomregime. Tilstanden vurderes som svært god. Biologen skriver at det i flommarkskogen er *«en ganske tallrik forekomst av den sårbare (VU) arten skoddelav (kan hende opp mot 50 individ). Dette er den eneste kjente forekomsten for arten på Sunnmøre, og har slik sett regional interesse. Orekjuke, som er en god signalart for gamle oreskoger, vurderes her til å være uvanlig frekvent og tallrik.»* Flommarkskogen er avgrenset fra ca. kote 30-35 og opp til ca. kote 85. Kraftstasjonen er etter alt. 1 planlagt på kote 60, med utløpskanal til elva ved Regndalsøyane som ligger rundt kote 50. Etter alt. 2 er kraftstasjonen planlagt på kote 70. Begge utløp er altså planlagt innenfor naturtypeavgrensningen, og dermed vil begge utbyggingsalternativene påvirke flommarkskogen.

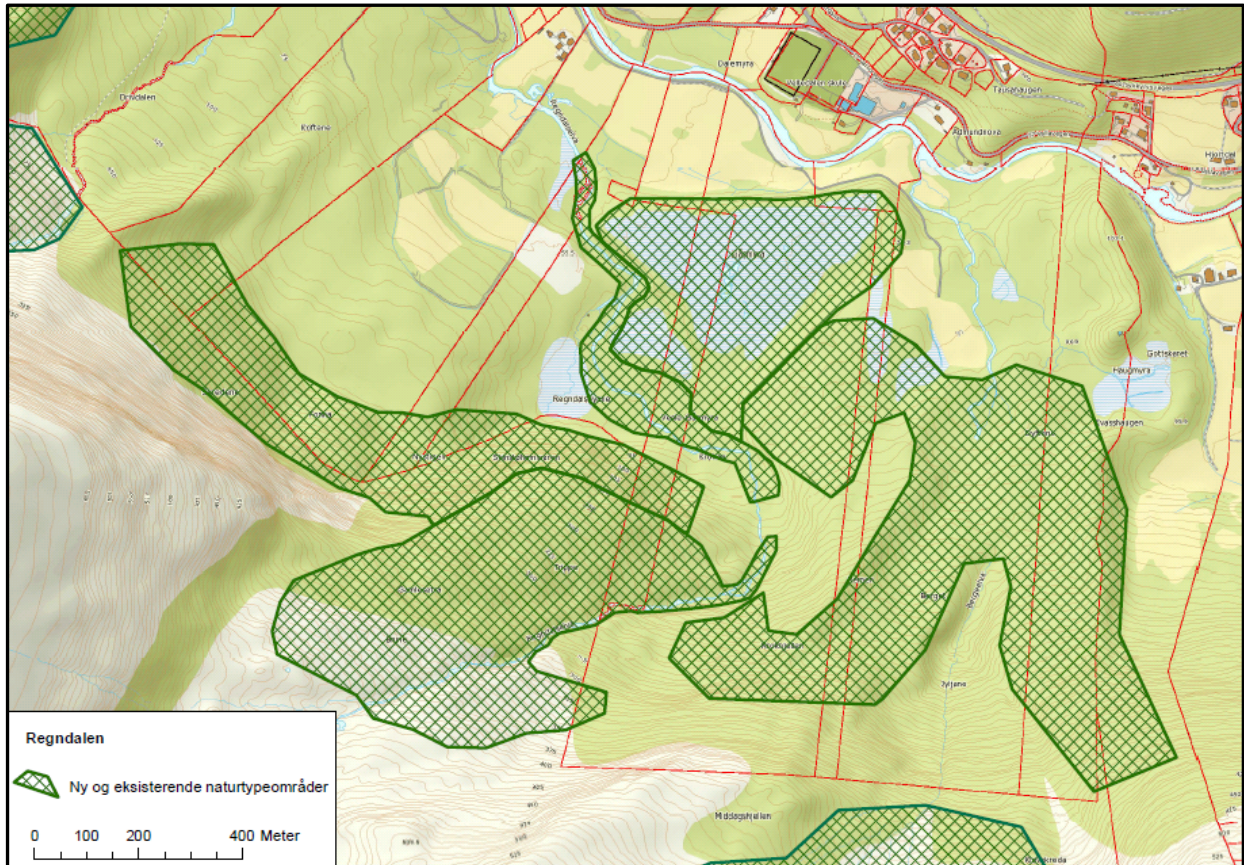

Fig. 1: Registrerte naturtyper i Regndalen.

En utbygging etter alternativ 1 vil påvirke den nær truede naturtypen fosseeng med en svært spesiell forekomst av den sårbare (VU) rødlistearten praktdraugmose. Funnene ligger innenfor naturtypen nordvendte kystberg og blokkmark, og lokaliteten er gitt verdi A (nasjonalt viktig). Utbygging etter alternativ 2 vil føre til fysiske inngrep i nedre del av A-verdilokaliteten nordvendte kystberg og blokkmark, samt fysiske inngrep som vil komme i konflikt med registrert skoddelav (VU – sårbare). Skoddelaven ligger innenfor den registrerte naturtypen kystmyr. Kystmyrlokaliteten er gitt verdi B (viktig), men det var før skoddelav ble registrert. I faktaarket om lokaliteten står det at det beste for de biologiske verdiene er om området ikke utsettes for fysiske inngrep. Intakte myrer i lavlandet forekommer sjelden.

I vurderingen av tiltakets konsekvens for biologisk mangfold legger NVE vekt på at det vil medføre fysiske inngrep og fraføring av vann fra naturtyper med høy verdi. Vi legger også vekt på at det er mange verdifulle naturtyper samlet på ett sted, og vi mener det er viktig å bevare større områder med store biologiske kvaliteter på en helhetlig måte. Ifølge retningslinjene for små vannkraftverk (OED 2007) skal arter som er i rødlistekategorien sårbare (VU) og naturtyper med verdi A gis stor verdi. Tiltak som kommer i konflikt med biologisk mangfold av stor verdi må påregne pålegg om avbøtende tiltak og prosjektilpassinger som reduserer konflikten. I dette tilfellet ser NVE ingen avbøtende tiltak som etter vår mening i tilstrekkelig grad vil avbøte konflikten.

Samla belastning

I Sykkylven kommune finnes per i dag Hatlemark, Riksheimdal, Drivdalselva, Brunstad og Ramstaddal kraftverk, Riksheim kraftverk med magasinet Storevatnet, samt magasinet Nysetervatnet. Nysetervatnet utnyttes i Fausa kraftverk I og II i Stranda kommune. På vestsida av Hjelledalstindane, vendt mot

Hjørundfjorden, ligger Urke og Trandal kraftverk i Ørsta kommune. I forbindelse med ny 420 kV-linje mellom Ørskog og Fardal er det bygget en stor ny trafostasjon på Heiane like øst for Sykkylven sentrum. Sykkylven kommune har ingen verna vassdrag.

Flere av høringspartene legger vekt på at naboelvne til Regndalselva allerede er utbygd, og peker på at den samlede belastningen i området er stor. De eksisterende kraftverkene har ført til at flere fossestrenger som tidligere var synlige nå er borte mesteparten av året. NVE mener en utbygging av Regndalselva vil føre til at viktige opplevelsesverdier blir sterkt forringet eller går tapt. På grunn av tidligere utbygginger finnes det i liten grad tilsvarende verdier i området. Den samlede belastningen på landskap og opplevelsesverdier vurderes derfor som stor.

Konklusjon

Vi kan ikke se at det i klagen har kommet fram nye opplysninger om tiltakets konsekvenser. Vi kan ikke se at det er grunnlag for å endre vårt vedtak av 1.9.2014. NVE opprettholder derfor vedtaket om avslag på søknaden om tillatelse til å bygge Kroken kraftverk.

Med hilsen

Rune Flatby
avdelingsdirektør

Øystein Grundt
seksjonssjef

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner.

Vedlegg:

Kopi: Kroken Kraft SUS